LIBRIS | We know books

JOHN LE CARRÉ

UN ADEVĂR DELICAT

editura rao

LIBRIS | We know books

CAPITOLUL 1

La etajul doi al unui hotel anonim din Gibraltar, colonie a Coroanei Britanice, un bărbat suplu şi agil de aproape şaizeci de ani păşea cu neastâmpăr prin dormitor. Trăsăturile foarte britanice, deşi plăcute şi onorabile, indicau o natură colerică adusă la limitele suportabilităţii. Un universitar distrat, ai fi putut spune, remarcându-i paşii egali şi săltaţi, de cărturar, şi cârlionţul rebel sare-şi-piper care trebuia disciplinat întruna cu mişcări smucite din încheietura osoasă. Cu certitudine, mulţi nu şi-ar fi imaginat, nici chiar în visurile lor cele mai fantastice, că era un funcţionar britanic de rang mediu, săltat de la biroul lui din unul dintre cele mai prozaice departamente ale Ministerului Afacerilor Externe şi Commonwealthului Majestăţii Sale pentru a fi trimis într-o misiune secretă de maximă importanţă.

Prenumele fictiv, cum tot insista să-şi repete, uneori chiar cu jumătate de voce, era *Paul,* iar numele – nu chiar greu de amintit – era Anderson. Dacă deschidea televizorul, pe ecran scria „Bine aţi venit, domnule Paul Anderson. De ce să nu vă bucuraţi de un aperitiv înainte de cină, în confortul băruleţului intim, Lord Nelson!“ Semnul de exclamaţie în locul unui semn de întrebare, mai adecvat, era o sursă de continuă iritare pentru pedantul din el. Era îmbrăcat cu halatul de baie al

LIBRIS We know books

hotelului şi îl purta de cel puţin şaptezeci şi două de ore, cu excepţia momentelor când încerca în zadar să doarmă sau, numai o dată, când a urcat la o oră târzie din noapte, pentru a mânca singur în braseria de la ultimul etaj, scăldată în vaporii de clor de la piscina situată la etajul trei al unei clădiri de dincolo de drum. Ca mai toate din încăpere, halatul de baie, prea scurt pentru picioarele lui lungi, duhnea a fum de ţigară şi a odorizant de cameră cu lavandă.

Plimbându-se prin cameră, îşi exterioriza deliberat sentimentele, renunţând la reticenţele obişnuite din viaţa lui oficială, într-o clipă trăsăturile contractându-i-se perplexe, în următoarea aruncând căutături urâte în oglinda cât un stat de om, care era înşurubată în peretele cu tapet ecosez. Din când în când vorbea singur, de parcă încerca să se elibereze sau să-şi ofere sfaturi. Vorbea singur? Şi ce contează când eşti întemniţat într-o cameră goală, fără cineva care să te asculte, în afara unei fotografii decolorate de vreme cu draga şi tânăra noastră regină călare pe un cal murg?

Pe o masă acoperită cu plastic se aflau resturile unui sandvici Club mâncat pe jumătate, pe care îl declarase mort din momentul când îl deschisese, şi o sticlă de coca cola, pe jumătate plină. Deşi îi venea greu, nu băuse nimic de când intrase în cameră. Patul, pe care ajunsese să-l deteste mai mult decât orice pe lume, era suficient de mare pentru şase persoane, dar cum se întindea pe el, cum îl durea îngrozitor spatele. Patul era acoperit cu o cuvertură din imitaţie de mătase de un purpuriu strălucitor, iar pe cuvertură se afla un celular cu aspect inofensiv, care, după cum fusese asigurat, era modificat pentru a ajunge la cel mai înalt grad de criptare şi, deşi nu prea avea încredere în chestii din astea, nu putea decât să presupună că era adevărat. De fiecare dată când

trecea pe lângă el, privea fix obiectul cu un amestec de reproş, dorinţă şi frustrare.

„Îmi pare rău să te informez, Paul, că vei fi totalmente incommunicado pe toată durata misiunii, în afara problemelor care ţin de operaţiune, îl avertizează laborioasa voce sud-africană a lui Elliot, comandantul său de teren autodesemnat. Dacă vreo criză nefericită îţi afectează familia în timpul absenţei, să aducă la cunoştinţa ministerului problemele şi atunci vei fi contactat. E clar, Paul?“

Devine din ce în ce mai clar, Elliot, din ce în ce mai clar.

Ajungând la fereastra supradimensionată din capătul îndepărtat al camerei, se uită posomorât prin perdelele de plasă murdare la stânca legendară a Gibraltarului, care, îngălbenită, încreţită şi îndepărtată, îi întoarse privirea, ca o babornită mânioasă. Şi din nou, din obişnuinţă şi din nerăbdare, îşi privi ceasul străin de pe mână şi îl compară cu cifrele verzi de pe radioul de lângă pat. Ceasul era din oţel scrijelit, cu un cadran negru, un substitut pentru ceasul Cartier din aur care îi fusese dăruit la aniversarea a douăzeci şi cinci de ani de căsătorie de către iubita sa soţie şi care provenea dintr-o moştenire de la una dintre numeroasele ei mătuşi decedate.

Dar ia stai o secundă! *Paul nu are nicio afurisită de soţie!* Paul Anderson nu are soţie, nu are fiică. Paul Anderson este un afurisit de sihastru!

– Păi, nu putem să te lăsăm să-l porţi, dragul meu Paul, nu-i aşa? îi spunea o femeie mămoasă cam de vârsta lui cu doar şaptezeci şi două de ore în urmă, în vila din cărămidă roşie, situată într-o suburbie din apropierea aeroportului Heathrow, unde ea şi colega ei, care se comporta de parcă-i era soră, îl îmbrăcau pentru ieşirea pe scenă. Nu cu iniţialele alea drăguţe gravate pe el, nu-i aşa? Ai fi obligat să spui că l-ai furat de la cineva căsătorit, nu, Paul?

LIBRIS We know books

Participând la glumă, hotărât ca întotdeauna să fie *băiat bun*, o priveşte cum scrie „Paul" pe o etichetă autoadezivă şi îi încuie ceasul din aur, împreună cu verigheta, într-o casetă, unde urmau a sta pe toată *durata*, cum a numit-o ea.

*

Cum, Doamne iartă-mă, am ajuns în iadul acesta?

Am sărit sau am fost împins? Sau câte puţin din amândouă?

Descrieţi, vă rog, în câteva ture bine alese în jurul camerei, circumstanţele exacte ale improbabilei dumneavoastră călătorii de la monotonia binecuvântată la carcera de pe o stâncă dintr-o colonie britanică.

*

– Şi ce mai face draga şi biata ta soţie? îl întreabă nu chiar antediluviana Regină de Gheaţă de la Departamentul Personal, după ce-l somase, fără vreun cuvânt de explicaţie, în cuibuşorul ei comod, într-o seară de vineri, când toţi bunii cetăţeni se grăbesc spre casă.

Cei doi sunt de şcoală veche. Dacă au ceva în comun, ăsta e sentimentul că au rămas atât de puţini ca ei.

– Mulţumesc, Audrey, nu-i deloc biată, mă bucură s-o spun, răspunde el, cu frivolitatea hotărâtă pe care o afişează în astfel de întâlniri potenţial mortale. *Dragă*, dar nu *biată*, mă bucur s-o spun. E încă în remisie. Şi tu? Cât se poate de sănătoasă, sper?

– Deci, poate fi lăsată singură, sugerează Audrey, ignorând întrebarea amabilă.

– Doamne fereşte, nu! În ce sens? întreabă el, menţinând tonul de tachinare veselă.

– În sensul acesta: te-ar interesa patru zile înspăimântătoare, petrecute în secret în străinătate, într-un climat insalubru şi *cu posibilitatea* de a se transforma în cinci?

– M-ar interesa destul de mult, Audrey. Fiica noastră adultă locuieşte cu noi acum, aşa că nu putea fi într-un moment mai bun, dat fiind că se întâmplă să fie *medic,* adaugă mândru, neputându-se abţine, dar Audrey nu pare impresionată de realizările fiicei lui.

– Nu ştiu despre ce e vorba şi nici nu trebuie să ştiu, spune ea, răspunzând unei întrebări pe care el n-o pusese. Avem un nou ministru adjunct, tânăr şi dinamic, pe nume Quinn, despre care poate c-ai auzit. Ar dori să te vadă imediat. E nou în funcţie şi are de gând să facă multe schimbări, în caz că veştile n-au ajuns încă la tine, în sălbăticia Departamentului de Logistică şi e proaspăt achiziţionat de la Apărare. Ştiu că nu e chiar o recomandare, dar cam asta-i.

Ce pune oare la cale? Bineînţeles că veştile ajunseseră şi la el. Doar citeşte ziarele. Urmăreşte *Newsnight*[1], parlamentarul Fergus Quinn, Fergie pentru apropiaţi, este un scoţian scandalagiu, o aşa-zisă *bête intellectuelle* ieşită din grajdurile Noului Partid Laburist. La televizor este vocal, bătăios şi periculos. Mai mult, se mândreşte că este biciul poporului în lupta cu birocraţia de la Whitehall – o virtute meritorie atunci când e privită dinafară, dar prea puţin liniştitoare când faci parte din acea birocraţie.

– Vrei să spui *acum,* în minutul acesta, Audrey?

– La asta am înţeles că se referea când a spus *imediat*.

[1] Program de televiziune BBC zilnic care este specializat pe analiza activităţii politicienilor importanţi din Marea Britanie.

LIBRIS We know books

Anticamera ministrului este goală, personalul fiind de mult plecat. Uşa ministerială din mahon, solidă ca fierul, este întredeschisă. Să bat şi să aştept? Sau să bat şi să intru? Face câte puţin din fiecare, aude un „Intră şi închide uşa după tine", iar el se supune.

Dinamicul şi tânărul ministru adjunct este îmbrăcat într-un smoching de un albastru de miez de noapte. Cu telefonul la ureche, stă în faţa unui şemineu din marmură umplut până la refuz cu foiţe de staniol roşu, imitând flăcările. Ca şi la televizor, pe viu este îndesat, cu gâtul gros, cu păr roşcat tuns scurt şi ochii verzi, pătrunzători pe o faţă de pugilist.

În spatele lui se ridică un portret înalt de patru metri al unui fondator de imperii din secolul al XVIII-lea, îmbrăcat în colanţi. Pentru un moment şăgalnic, creat de tensiune, comparaţia dintre ministru şi tablou este irezistibilă. Deşi Quinn susţine cu îndârjire că este un om din popor, amândoi au bosumflarea dispreţului aristocratic. Amândoi îşi poartă greutatea pe un picior, cu genunchiul celălalt ridicat. Este pe cale dinamicul şi tânărul nou ministru adjunct să lanseze un raid de pedepsire a francezilor atât de detestaţi? Ori poate că are intenţia să dojenească gloata furibundă pentru că a luat-o razna? Nici una, nici alta, ci, cu un zâmbet subit de bun venit pentru vizitatorul său şi un laconic „Te sun eu mai târziu, Brad" pentru celular, se apropie pentru strângerea bărbătească de mână tipică oricărui politician. Apoi închide uşa, o încuie şi se întoarce să-şi evalueze oaspetele.

– Ei mi-au spus că eşti un membru „cu experienţă al Serviciului", aşa e? întreabă el, cu un accent îngrijit de Glasgow, după o inspecţie din cap şi până-n vârful picioarelor, care pare a-i confirma cele mai rele aşteptări. „Sânge-rece", orice-o fi însemnând asta. „Douăzeci de ani de misiuni în ţări străine", potrivit celor de la Resurse Umane. „Persoană

discretă, nu uşor de tulburat". Asta e descrierea. Nu că e necesar ca eu să cred tot ce mi se spune.

– *Ei* sunt foarte amabili, replică el, întrebându-se totuşi cine ar putea fi *ei*.

– Şi eşti şi legat de casă. Sănătatea soţiei v-a ţinut pe loc. Fără treabă, e corect, vă rog?

– Numai în ultimii câţiva ani, domnule ministru – mai puţin recunoscător pentru acel „fără treabă" –, iar acum sunt liber să călătoresc cât vreau, mă bucur să vă anunţ.

– Şi în acest moment cu ce te ocupi? Aminteşte-mi, te rog.

Tocmai se pregătea s-o facă, subliniind multiplele responsabilităţi indispensabile, când ministrul îl potoleşte cu o fluturare de mână:

– În regulă. Uite care e întrebarea: Ai avut vreo experienţă directă în ceea ce priveşte activitatea serviciilor secrete? Tu *personal*, avertizează el, de parcă ar mai putea fi alt eu care să fie mai puţin personal.

– *Directă* în ce sens anume, domnule ministru?

– Misiuni clandestine.

– Din nefericire, numai în calitate de consumator. Unul ocazional. Al produsului. Nu al mijloacelor de a-l obţine, dacă asta era întrebarea, domnule ministru.

– Nici chiar când te dezlănţuiai prin acele părţi din lume pe care nimeni nu are bunăvoinţa să mi le numească?

– Din nefericire, misiunile din străinătate aveau tendinţa de a fi în mare parte economice, comerciale sau consulare, răspunde el, recurgând la arhaismele lingvistice pe care le afişa ori de câte ori se simţea ameninţat. Evident, din când în când, aveam acces la câte un raport secret – nu de nivel înalt, dacă-mi permiteţi să adaug. Şi cam asta e povestea, mă tem.

LIBRIS We know books

Dar ministrul, departe de a deplânge această lipsă de experienţă conspirativă, pare încurajat de ea, căci un zâmbet satisfăcut îi flutură pe buze.

– Dar se poate avea încredere în tine. Poate nu ai experienţă, dar eşti de încredere.

– Păi, aşa-mi place să cred, zice cu modestie.

– Te-ai confruntat vreodată cu CT-ul?

– Pardon?

– Cu contraterorismul, omule! Te-ai confruntat vreodată sau nu? rosteşte de parcă ar avea de a face cu un idiot.

– Mă tem că nu, domnule ministru.

– Dar îţi pasă?

– De ce, mai precis, domnule ministru? întreabă cu solicitudine.

– Bunăstarea naţiunii noastre, pentru numele lui Dumnezeu! Siguranţa cetăţenilor ei, oriunde s-ar afla. Valorile noastre fundamentale în vremuri de restrişte. *Moştenirea* noastră, dacă vrei, spune el folosind cuvântul ca un beţivan anticonservator. De exemplu, nu eşti vreun liberal ineficient care are gânduri secrete despre dreptul teroriştilor de a arunca în aer nenorocita asta de lume?

– Ei bine, cred că e de la sine înţeles, nu-i aşa? bâiguie el.

Dar ministrul, departe de a-i împărtăşi stânjeneala, o amplifică:

– Deci, să înţeleg că, dacă ţi-aş spune că însărcinarea extrem de delicată la care mă gândesc implică să-l privezi pe duşmanul terorist de mijloacele de a lansa un atac premeditat împotriva ţării noastre, nu te-ai da în lături, nu?

– Din contră, aş fi...

– Cum ai fi?

– Recunoscător. Privilegiat. Mândru chiar. Dar oarecum surprins, evident.

– Surprins în legătură *cu ce,* mai exact? rosteşte ca şi cum ar fi fost insultat.

– Păi, nu am dreptul să pun întrebări, domnule ministru, dar de ce eu? Sunt sigur că Biroul are destui oameni cu tipul de experienţă pe care-l căutaţi.

Fergus Quinn se duce spre bovindou şi, cu bărbia propulsată peste papion, contemplă, în lumina asfinţitului, prundişul auriu al aleii pe care avea loc Parada Gărzii Călare.

– Şi dacă aş merge *mai departe* şi ţi-aş spune că tot restul vieţii nu vei avea voie să divulgi prin vorbă, faptă sau orice alt mijloc, că o anumită operaţiune antiteroristă a fost avută în vedere... şi executată – la care se opreşte, căutând o cale de a ieşi din labirintul verbal în care singur se băgase – te-ar atrage sau nu?

– Domnule ministru, dacă mă consideraţi omul potrivit, voi fi fericit să accept însărcinarea, oricare ar fi ea. Şi vă asigur solemn de discreţia mea permanentă şi absolută, insistă el, îmbujorându-se de iritare că îi fusese pusă la îndoială loialitatea.

Cu umerii lăsaţi într-o postură care amintea de Churchill, Quinn rămâne încadrat de bovindou, ca şi cum ar aştepta nerăbdător ca fotografii să-şi termine treaba.

– Există anumite *punţi* care trebuie negociate, anunţă el sobru adresându-se propriei reflexii. E nevoie să primim *undă verde* de la nişte persoane importante de peste drum, spune el, făcând un semn cu capul său taurin în direcţia Downing Street. Când o obţinem – dacă obţinem, şi nu înainte –, vei fi informat. Prin urmare, atât timp cât voi socoti potrivit, vei deveni ochii şi urechile mele la faţa locului. Analitic. Obiectiv. Fără să îndulceşti pilula, înţelegi? Fără confuzia sau persiflarea tipice ministerului vostru de externe. Nu în timpul mandatului *meu,* mulţumesc frumos.